ਵਿਸ਼ਾ - ਪੰਜਾਬੀ **ਪਾਠ - 24** **ਜਮਾਤ - ਛੇਵੀਂ**

ਵੱਡੇ ਕੰਮ ਦੀ ਭਾਲ

I. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ 1 ਤੋਂ 5 ਤੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ:

ਭੰਗਾਣੀ ਦੇ ਯੁੱਧ ਵਿਚ ਭਾਈ ਘਨੱਈਏ ਨੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਆਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਕੰਮ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ। ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਲਈ ਪਛਾਣ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਖ਼ਾਤਰ ਭਾਈ ਘਨੱਈਏ ਨੇ ਚਿੱਟੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾ ਲਏ। ਉਹਨੇ ਮੋਢੇ ਨਾਲ਼ ਪਾਣੀ ਦੀ ਭਰੀ ਹੋਈ ਮਸ਼ਕ ਲਟਕਾ ਲਈ ਤੇ ਚਿੱਟਾ ਝੰਡਾ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਫੜ ਲਿਆ। ਕਈ ਵਾਰ ਥੱਕੇ-ਹਾਰੇ ਅਤੇ ਤੇਹ ਦੇ ਮਾਰੇ ਹੋਏ ਸਿਪਾਹੀ ਭਾਈ ਘਨੱਈਏ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪਾਣੀ ਮੰਗਦੇ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਤਕਰੇ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੀਣ ਲਈ ਠੰਡਾ ਪਾਣੀ ਮਿਲਦਾ। ਉਹ ਤਾਜ਼ਾ-ਦਮ ਹੋ ਕੇ ਮੁੜ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਕੁੱਦ ਪੈਂਦੇ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਲੜਾਈ ਮਘਦੀ ਗਈ। ਲੜਾਈ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਦੂਰ ਤੱਕ ਲਾਸ਼ਾਂ ਖਿੱਲਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਵਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ। ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਅਤੇ ਜੰਗੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੇ ਕੰਨ ਬੋਲੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. ਭੰਗਾਣੀ ਦੇ ਯੁੱਧ ਵਿਚ ਭਾਈ ਘਨੱਈਏ ਜੀ ਨੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ?

ਉੱਤਰ - (ੳ) ਰੋਟੀ ਖਵਾਉਣ ਦੀ

(ਅ) ਪਾਣੀ ਪਿਆਉਣ ਦੀ

(ੲ) ਹਥਿਆਰ ਵੰਡਣ ਦੀ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2. ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਲਈ ਪਛਾਣ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਖਾਤਰ ਭਾਈ ਘਨੱਈਏ ਨੇ ਕਿਸ ਰੰਗ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾਏ?

ਉੱਤਰ - (ੳ) ਹਰੇ ਰੰਗ ਦੇ

(ਅ) ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ

(ੲ) ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ

(ਸ) ਚਿੱਟੇ ਰੰਗ ਦੇ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3. ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਜੀ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਕਿਸ ਬਰਤਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਨ?

ਉੱਤਰ - (ੳ) ਮਸ਼ਕ

(ਅ) ਘੜਾ

(ੲ) ਘੜੀ

(ਸ) ਕੋਈ ਨਹੀਂ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4. ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਜੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮਸ਼ਕ ਨੂੰ ਯੁੱਧ ਤੱਕ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ?

ਉੱਤਰ - (ੳ) ਮੋਢੇ ’ਤੇ ਲਟਕਾ ਕੇ

(ਅ) ਘੋੜੇ ’ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ

(ੲ) ਗੱਡੇ ’ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ

(ਸ) ਕੋਈ ਹੋਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5. ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਜੀ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਆਉਂਦੇ ਸਨ?

ਉੱਤਰ - (ੳ) ਕੇਵਲ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ

(ਅ) ਕੇਵਲ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ

(ੲ) ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਨੂੰ

(ਸ) ਕੋਈ ਹੋਰ

II. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ 6 ਤੋਂ 10 ਤੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ:

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋਲ ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਸਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਣੀ ਪਿਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਨੇ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਉੱਤੇ ਪੱਟੀਆਂ ਵੀ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸੁਣਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿੰਮ੍ਹੀ-ਨਿੰਮ੍ਹੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਖੇਡਦੀ ਰਹੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹਨਾਂ ਜਵਾਬ ਲਈ ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ। ਭਾਈ ਘਨੱਈਏ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ਼ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ, "ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ! ਮੈਂ ਜਿਸ-ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਣੀ ਪਿਆਇਆ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਸਭ ਰੱਬ ਦੇ ਬੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਲੋੜਵੰਦ ਸਨ। ਤੁਸਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਆਵਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਸਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡਾ ਅਕਸ ਹੀ ਦਿਸਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6. ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋਲ ਕਿਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਸਨ?

ਉੱਤਰ - (ੳ) ਮੁਗਲਾਂ ਦੀਆਂ

(ਅ) ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਦੀਆਂ

(ੲ) ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀਆਂ

(ਸ) ਕੋਈ ਹੋਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7. ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸੁਣਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਅਤੇ ਬੁੱਲਾਂ ਦੇ ਭਾਵ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਸਨ?

ਉੱਤਰ - (ੳ) ਗੁੱਸੇ ਵਾਲ਼ੇ

(ਅ) ਦੁੱਖ ਵਾਲ਼ੇ

(ੲ) ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਵਾਲ਼ੇ

(ਸ) ਕੋਈ ਹੋਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8. ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਜਵਾਬ ਲਈ ਕਿਸ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ?

ਉੱਤਰ - (ੳ) ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਵੱਲ

(ਅ) ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੱਲ

(ੲ) ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਜੀ ਵੱਲ

(ਸ) ਸੰਗਤ ਵੱਲ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9. ਭਾਈ ਘਨੱਈਏ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ਼ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ?

ਉੱਤਰ - (ੳ) ਗੁਰੂ ਜੀ

(ਅ) ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ

(ੲ) ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਜੀ

(ਸ) ਕੋਈ ਹੋਰ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10. ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਜੀ ਨੂੰ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਸ ਨੇ ਆਖਿਆ ਸੀ?

ਉੱਤਰ - (ੳ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ

(ਅ) ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ

(ੲ) ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੇ

(ਸ) ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਨੇ

III. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਈ ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ:

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11. ਇਹ (।) ਕਿਹੜਾ ਵਿਸਰਾਮ ਚਿੰਨ ਹੈ?

ਉੱਤਰ - (ੳ) ਵਿਸਮਿਕ

(ਅ) ਡੰਡੀ

(ੲ) ਡੈਸ਼

(ਸ) ਜੋੜਨੀ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12. 'ਘਨੱਈਆ' ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਨਾਂਵ ਹੈ?

ਉੱਤਰ - (ੳ) ਆਮ ਨਾਂਵ

(ਅ) ਖਾਸ ਨਾਂਵ

(ੲ) ਇਕੱਠਵਾਚਕ ਨਾਂਵ

(ਸ) ਭਾਵਵਾਚਕ ਨਾਂਵ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13. 'ਸ਼ਿਕਾਇਤ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਵਚਨ ਬਦਲੋ।

ਉੱਤਰ - (ੳ) ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ

(ਅ) ਸਿਕਾਇਤੇ

(ੲ) ਸਿਕਾਇਤੋਂ

(ਸ) ਸ਼ਿਕਾਇਤ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14. ਭਾਈ ਘਨੱਈਏ ਨੇ .... ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਆਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਕੰਮ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ।

ਉੱਤਰ - (ੳ) ਗਰੀਬਾਂ

(ਅ) ਸਿਪਾਹੀਆਂ

(ੲ) ਸਿੱਖਾਂ

(ਸ) ਲੋੜਵੰਦਾਂ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15. ਘਨੱਈਏ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ......ਨਾਲ਼ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ।

ਉੱਤਰ - (ੳ) ਨਿਮਰਤਾ

(ਅ) ਸਿਆਣਪ

(ੲ) ਦਲੇਰੀ

(ਸ) ਬਹਾਦਰੀ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16. ਪਾਠ 'ਵੱਡੇ ਕੰਮ ਦੀ ਭਾਲ' ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਹੀ/ਗਲਤ ਦੱਸੋ।

ਉੱਤਰ - ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਜਖਮੀ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਉੱਤੇ ਪੱਟੀਆਂ ਵੀ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਸਹੀ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 17. ਨਿਮਰਤਾ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?

ਉੱਤਰ - (ੳ) ਗਿਆਨ

(ਅ) ਹਲੀਮੀ

(ੲ) ਪਿਆਰ

(ਸ) ਖੁਸ਼ੀ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 18. ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਜੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਸੀ ?

ਉੱਤਰ - ਸੋਧਰਾ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 19. ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਕੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ?

ਉੱਤਰ - ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 20. ਮੁਸਾਫ਼ਰ ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ?

ਉੱਤਰ - ਸਾਦਗੀ ਅਤੇ ਨਿਰਛਲਤਾ ਤੋਂ ।

ਤਿਆਰ ਕਰਤਾ - ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ

ਡੀ.ਐੱਮ. ਪੰਜਾਬੀ ਜਿਲ੍ਹਾ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ